

ACC. N:R M. 9151 : 1-37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *E. Gust. Holm*
Härad: *Luggude* Adress: *H. utt. abo gat. 20, Höganäs*
Socken: *Höganäs* Berättat av: *Den samme*
Uppteckningsår: *1943* Född år *1870* i *Höganäs*

Minnen fr. Höganäs.

ACC. N:R M. 9151:1

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ernst Holm
 Härad: Luggede Adress: Hultabogatan 20
 Socken: Höganäs Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till Lunds Folkminnes arkiv.

På 6der uppmaning, vill jag än en gång nedskriva mina
 minnen från barndomsåren, om lek- och förhållandena,
 med däremot sammanhängande episoder, jag var äldste
 sonen i Ernst Holms familj, och mitt minne sträcker
 sig så långt tillbaka som år 1873, vid den tiden över-
 gick Höganäs av en feber epidemi och bland de insjuk-
 nade var även min mor, och jag måste trots min liten-
 het hjälpa så godt jag kunde, med att samla omslag.
 En dag när dokt: kom minns jag hur han tilltalade mig
 på ett vis som du i byxorna. Hans namn var Fredrikson
 och de ordens klingan ännu i mina öron. Vi bodde då
 i den s. k. tre kronor, vilken fick sitt namn efter Thok-
 Holms-slott, en arkitektaturen var lik densamma. Den

Skriv endast på denna sida!

2./

ACC. N:R

M.9151:2.

Landskap: ÄlsmåhusUpptecknat av: Eust HolmHärad: LuggedeAdress: Hultabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Eust HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var på den tiden arbetar bestäder, och icke mindre än 36 familj: beordade dussamma, lägenheterna bestod av 1 rum o kök. Huvud-ingången var på mitten med en stor hall och i denna hall var trappgångar en vid var sida - med en r.k. soale, samt en ingång på vardera gavel med trappor upp till andra o tredje våningarna, så nog beordade de frång- ligt efter den tidens förhållande. På den södra sidan var en vacker anläggning bestående med fina gräsmattor och i den blomster rabattu, samt i dess mitt ett ståtligt springvatten dekorerade med 4 sty figurer i naturlig storlek, föreställande 4 hästar över väders-skeden, och var modellerade av en Dansk- Konstnär som på den tiden var anställd vid Höganäs Stenvals-fabrik. Hans namn var Ring och på den tiden hade de även en avd: för konst keramik

Skriv endast på denna sida!

3/

ACC. N:R **M.9151:3.**Landskap: Skåne länUpptecknat av: Gust. HolmHärad: LuggudeAdress: Hulshuset 20Socken: HöganäsBerättat av: Gust. HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för tillverkning av Trädgårdens murar, baser av alla slag, dekor-
ationer. Här byggades m. m. och många var de ynglingar
som en Ring utvecklade sig till skickliga yrkesmän.
på detta område, och tog denna sin lärdom med till U. S. S.
för att nämna mannen på några, var Sven Palmson, A. Nyman
Johannes Jepson den senare bosatt i Worcester, samt O. Linderberg.
Denna byggnad låg i sydost och utgjorde ett skydd för den västra
anläggningen, i Väst låg en 2. våningars byggnad s. k.
gamla Längan den bestod även av arbetar kökshäder och lika
ledet med 1. rum. kök, med tvättstuga till 2. de våningen,
och där bodde 12-famj: det var omkring 1872 en fru ~~Gust~~
Gustafson som föll över ricket och slog ihjäl sig, så det före-
kom på dessa happar episoder av skilda slag, och anse-
läda dessa byggnader var den vackra anläggningen vilken

M. 9151:4.
ACC. N:R

Landskap: Skåne Upptecknat av: Eust Holm
Härad: Luggede Adress: Hultabogatan
Socken: Höganäs Berättat av: Eust Holm
Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag färgämde skildrat. På den nya tiden av Huvudbygg-
naden, var ekonomihus för samtliga familj: de var byggda
i en half cirkel med smistier, kökshus o. materialhus
och i dess mitt bageri samt tvättstuga, och på båda flyglar-
na. V. C. Sådant var det enligt mitt minne, och nu är en
saga blott. Och i nordväst låg den s. k. Trädfabriken som
är känd långt utöver landets gränser, och även i denna
dag visar sina gamla villor där den ligger, som ett
kärt minne från flydda dagar, där min gammal farfar
hade sin sysselsättning på äldre dagar, och på tal
om de gamla fämeder det mig hur de kunde bli så
krokgiga med höga ryggar vid de 50 åren, de brukade
sitta på gärdes-gårdarna och tala om sina minnen, och
de var roliga att höra på när de blevo lite upprymda.

Skriv endast på denna sida!

5.

ACC. N:R M. 9151: 5.

Landskap: Skaraborg Upptecknat av: Ernst Holm
 Härad: Luggede Adress: Hultabogatan 20
 Socken: Höganäs Berättat av: Ernst Holm
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1890 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den ena historien avläste den andra, med episoder som man skulle tro var rena dikt, de bodde på väster o rå, och manar inte att förkasta, de kunde vakna vid vilken tidpunkt som helst, bara de sade till manar, så nog var de vidskepliga så det förslog, och på den tiden lundagades sprit, och även var det underbara öden som drabbade dem, de skulle en gång landföra smuggelvaror och det var en av dem som skulle stå högt hos såväl Tullkontrollören som hos smugglarna. Han hette J. Olin, men han hade inte räknat med lott-dragningen, han hade sagt kontrollören var de skulle gå, men fick lov att gå först, och föll på i fannan på denna, och Kontrollören tyckte det var synd, det enda han sade var, är det du Johannes, det tyckte gubbarna var rätt be. pass, och så fick de sig ett gott skratt, av hjärtans

Skriv endast på denna sida!

6./

ACC. N:R M. 9151:6.Landskap: Skåne länUpptecknat av: Eust. HolmHärad: LuggedeAdress: Hustabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Eust. HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lust, för att nämna några av dessa gamla, var där Gustaf-
 Karlsson, Nils Kasper, Sven Jönsson, Högfärd, Sven Lövgren,
 Eric Larsson, Nils Larsson, Lars Skilston, Öman m. fl. och dessa
 varo födda i byn på 1800-talet - till omkring 1820.
 men godmodiga och snälla, vi hade många gånger mycket ro-
 ligt när henne inte kunde hjälpa, för det hände ibland
 att de hade fått lite för mycket av Schmidens droppar, och då
 glömdes alla betygningar, i deras trista tillvaro, och jag har
 ifrån min barndom alltid varit glad för humör, och där
 var rika tillfällen till utlopp. Jag brukade att gå till min
 far på hans arbete jag var då 6 år, de var 3 stycken kamrater som
 fannade lathet. Och i den tiden var råmaterialet
 mycket primitivt, den krossade leran fick arbetas med
 fötterna, och gick till precis på samma vis som när

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R **M.9151:7.**

Landskap: Medelpad Upptecknat av: Einst. Holm
 Härad: Luggude Adress: Hallabogatan 30
 Socken: Höganäs Berättat av: Einst. Holm
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bagarna sätter i deg, men skilmaden var att de fick
 hampa densamma med fätterna, på den tiden var
 inte några s. k. bråkor införda. Och nu var det så
 att de brukade om måndagarna s. k. sala till en liten
 rubble till frukost, och just som de var i farten med
 detta insåg de Ing: och han Jette F. Dauman, det var
 en spräng kare, men vid detta tillfälle när han såg
 deras förevarande kunde han inte låta bli att bli
 just när elsketen skulle ta snapsen kom Ing: i dörr
 och super. vandra ner i bys kornen i stället, och
 han fick brätt ut till sitt arbete igen, men efter hand som
 åren gingo, förhöllades de primitiva förhållanden den
 ena efter det andra, i en mera rationell och
 tillverkning, sedan maskinerna ersatte industrien.

Skriv endast på denna sida!

8/

ACC. N:R **M.9151:8**Landskap: *Skåne län*Upptecknat av: *Ernst Holm*Härad: *Lugnvads*Adress: *Hullabogatan 20*Socken: *Höganäs*Berättat av: *Ernst Holm*Uppteckningsår: *1943*Född år *1870* i *Höganäs*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och i den tiden var daglönen ganska liten 1 kr. - 1.26 om-
dagen, och ganska hårdt arbete för den lilla lön de skulle
arbete tiden var på sommaren 5 på morgonar till 7 på kvällen
med 1/2 timmes frukost 2 timmar middag och en 1/2 tim på e.m.
och på vintern 6 morgonar till 6 på kvällen, med 1 tim mid-
dag och 1/2 timmes frukost, så var förhållandet i min barn-
dom. Och dessa arbetare var likväl nöjda och belåtna
med sin tillvaro de önskade inget annat än arbete
för de sina, fast det många gång såg mycket utifrån
lusten att förkvara sig i kulturell utveckling saknade
inte de slog sig ihop en del så det kunde prenumereras
på tidningen "O.P." och så sammanlades arbetare med tus-
dus om kvällarna i Fäbriken, där var som en god
samt även blysning för att studera dagen nybörjar det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 9151:9.

Landskap: Skåne län

Upptecknat av: Eust. Thörn

Härad: Luggude

Adress: Hultabogt 20

Socken: Höganäs

Berättat av: Eust. Thörn

Uppteckningsår: 1943

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var. deras upplysning stunder att förkafra sitt vetande - och
då framkom under dessa berättelser mycket av värde för
kommande dagar. Så kom året 1881 och bolaget behövde
pojkar i fabrikerna, och bland dem var jag en, de tog då
de pojkar som mist sina fäder, min mor var änka, och
behövde den hjälp hon kunde få, som sagt jag var då 11-
år och dagt för mig var 0.25, men det var ju pengar, mitt
fästa arbete var att röra slamma för tegelning av fasadtegel
så en dag kom Ing. för att se hur det gick för en så liten
arbetare, han lyfte mig då i selen, och det gick inte bättre
än lyckan gick av, då föll jag i gråt, men i gengäld
erhöll jag 0.25öre och ett vänligt ord, och det gjorde godt på en
nybörjare, och med den historien var min anteckning
i Höganäs Herkultsbeleg. I den tiden var maskin-tekniken

Skriv endast på denna sida!

ej !?

ACC. N:R **M. 9151:10.**

Landskap: *Skåne*

Härad: *Lugguåle*

Socken: *Höganäs*

Uppteckningsår: *1943*

Upptecknat av: *Eust Holm*

Adress: *Hullabogkan 20*

Berättat av: *Eust Holm*

Född år *1870* i *Höganäs*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så utvecklade som den är i våra dagar, all regel som till-
verkades, slogs med hantkraft, och där blev glas som vi paj-
kar skulle putsa av, och en liten tid efter min entse fick jag
mig tilldelat ett sådant arbete, kom då att passa upp en
slagare vars namn var Bengt Bengtsson, en mycket god-
man, en honom fick jag ett mycket godt intryck, vilket
jag än i dag kan tillräkna mig, han var född omkring 1808
och många historier omtalade han för mig bl. a. en från ti-
digare dagar, han hade nämligen slagit storsten tidigare och
av någon anledning hade det misslyckats, men Ing: som var
en fräng herre skulle straffa honom, han frågade då
Bengtsson om han inte var rädd, och svaret blev att kom-
lusan jag det då, för vad skulle Ing: med en arbetare som
är rädd, han kan ju inte uträdda något, och för detta

Skriv endast på denna sida!

12.)

ACC. N:R **M.9151:11.**Landskap: SkåneUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LuggudeAdress: Hullabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar blev det straff till avall arbeten och det var lären i den tiden. För minsta föreslår, ombytte av arbeten där förfärdigheten var mindre. Skämde Bengtson. Hade två bröder till nämligen Sven, o Hans, den svenske var siffergranskare i många år hos bolaget, och den andre Sven mekaniker, med en god inblick i maskinteknik, och när hans idéer inte blev lyckade gick det åt kurrudet, men alldrig utan han hade reda på sig, när det gällde tekniken, i den tiden utfördes alla transporter med häst, såväl kol som lera transporterades från gruvorna, även för utlastningen av färdiga produkter till hamnen. Då införde bolaget små lokomotiv som skulle ersätta hästarna, och ett rådarst hade nyligen anländat och skulle provköras, och många var församlade vid detta tillfälle, och bland dem var även Sven.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: SkåneUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LuggudeAdress: Hullabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bengtson, men de män som förestod att sätta igång maskinen lyckades inte få den igång, då kom S. Bengtson fram och sade flytt er, strax jag visar att den kan gå, och han satte den igång till allas häpnad, så nog var han inte så duktig som många föreställde sig. Jag har ifrån min barndom samt även under många år personligen varit bekant med honom, och det var nog många historier under den tiden jag kunde berätta. Hans idéer var fixa ibland - men däremellan ganska idylliska.

Vid 13 års ålder kom jag att passa upp en annan man, även han var en bra människa, snäll och prätig han var född 1821. d. 2/8 i Långaryds församling Färsköpings län, och kom till Höganäs i unga år, för att arbeta i gruvan, men han skade sin hand, och blev förflyttad till bruket och honom

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 9151: 13.

Landskap: SkåneHärad: LuggudeSocken: HöganäsUppteckningsår: 1943Upptecknat av: Eust HolmAdress: Hultabogatan 20Berättat av: Eust HolmFödd år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

passade jag upp i 3 års tid, och under denna tid fick jag många hemska historier ifrån mäktaste Sonåland, men det var mest Krogsmannen som han gjälf till mer än en gång, en gång skulle han rida ett ärende, och hade inte hästen känt vägen hade han nog fått rida i stogen hela natten, det var roligt att höra på, men jag läste jag hörde på vad han sade. Hans namn var Pär Henrik Karlsson. Dagl: i den tiden var 1.36 om dagen för hans arbete, och för mig var 0.40. så blev man 14 år och ville ha mera betalt så blev det ombyte av arbete när lönen skulle ökas till 0.50 så fick man bära lera till slagarna, och det var inget lätt arbete rent stycke vägande 40 kilo och en väglängd på cirka 100 meter, det ålgick mellan 60-70 sådana stycke om dagen, så kom nästa förhöjning av dagl: till 70 in

Skriv endast på denna sida!

14

ACC. N:R **M.9151:14**Landskap: *Malmöhus*Upptecknat av: *Euseb Holm*Härad: *Luggude*Adress: *Thullabagatan 20*Socken: *Thöganäs*Berättat av: *Euseb Holm*Uppteckningsår: *1943*Född år *1870* i *Thöganäs*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

då kom man upp på den s. b. ladan att transpatera tegel-
nyslagen, och då gällde det att vara försiktig, för var man
inte det, kunde det hända att man fick arbeta hela dagen
för inte uppsikten var sträng, men trots allt kunde man
inte alltid vara nog aktsam och då fick man laga ut-
ställningen, vilket ganska ofta förekom. Så fick
man genomgå gränderna eftersom åldern tillväxte
och nästa löneförhöjning till 1.34 öre, skulle man bära
bräder med färdigslagen tegel från slagaren, och i
den tiden slog varje slagare 1.400 9. tum. 900 12. tum
färdigsten 900 om dagen, och det var mycket strängt
arbete de skulle bäras upp på 3. d. våningen, för att
sedan transpateras ut i ladorna för torkning,
samt senare insättas i ugnarna för bränning, så kom

Skriv endast på denna sida!

15.

ACC. N:R

M. 9151:15.

Landskap: SkålnähusUpptecknat av: Euseb HolmHärad: LuggudeAdress: Hultabagalen 20Socken: HögånäsBerättat av: Euseb HolmUppteckningsår: 1943.Född år 1870 i HögånäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ungskarlarna att laga hand om dem, att insätta de så-
 för att senare, när de blivit färdiga s. k. brända, skulle
 sorteras för utskipping. Utlastning av dessa produkter
 bestod av 5 man i vakt lag, och allt måste bäras på
 mager, vilket var ett släpamt arbete, de lastades
 i de s. k. ladvagnar med 1000 sty i varje vagn o,
 och 33 sådana vagnar skulle inlastas för dagen,
 för t. p. till hamnen, där de senare laddades ned i sku-
 lorna, som senare utförde dessa färdiga produkter
 till Hamnar i Östersjö-provinserna, samt Finland
 Ryssland Tyskland o. Danmark, jag minns även en
 gång, när det sändes ett fast teget ända till U. S.
 men en stor myskewhet stannade även inom
 landets gränser, för våra stora färdvägar, det var ju

Skriv endast på denna sida!

16.

M. 9151:16.

ACC. N:R

Landskap:

Skåne län

Upptecknat av:

Ernst Holm

Härad:

Lugnå

Adress:

Hälsövägen 20

Socken:

Höganäs

Berättat av:

Ernst Holm

Uppteckningsår:

1943

Född år

1870

i

Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Höganäs län och vår Svenska industri skulle ju
i förbifarten tillgodoses, jag fick vid 18 års-ålder ett
mycket stort arbete, med att forma de s. k. stoppare
och bänningar, vilka användes vid järngjuterierna
i de s. k. skänkar, som bar till gjettarna, och
under de år jag var sysselsatt med detta arbete var
det en glädje att arbeta, man var inte alls beroende
av maskinerna, och allt gick med lätthet och
arbetsförförskan efter den tiden, var ju inte den
sämsta 2.40. per dag, och eftersom man hade god
humör, och var laddad åt humör, var det många små
lustigheter som existera, vi hade då en Ing. i Hög.
som hette Adolf von Post, och denne Ing. var mycket
sympatisk, förhållanden blev något helt annat

Skriv endast på denna sida!

17/

ACC. N:R M.9151:17.Landskap: MalmöhusUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LuggudeAdress: Heultabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1949Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

än det varit under den föregående Tug: Dammens damme-
 var mycket sträng, och alla farade för honom, men
 så kom Past och med honom kom en ny tid för ar-
 befarna — han betraktade dem som kamrater o det
 blev harmoni o glädje bland dem, han var alltid vän-
 lig och tillmötesgående, och aldrig brustat utan lugn
 och sarsad så man kunde fritt tala med honom,
 han såg aldrig snett på arbt: om han hog igen
 sig någon minut när de bara skrattade som var
 dem elagt, och på den grund kunde många som-
 soliga episoder inhäffa, om han vid dylika till-
 fällen kråkade komma i närheten, då fick
 även han en glimt av humor. Jag minns en gång
 jag och min kamrat, hade i en låda satt några

Skriv endast på denna sida!

18/

ACC. N:R M. 9151:18.Landskap: SkåneUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LugnvadAdress: Hullabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

parasitar, det var bara för vi skulle vara lite roligt, det var så att två gamla gubbar alltid kom in till oss, och ville ha en pratstund, den en hette Edils - o den andre Lars, och för de skulle komma igång frågade jag om de kunde säga vad sort parasit det var, och så började resonemang et, de höll på en god stund, och när de inte kunde komma underfund med lärmingen, sade jag de var amerikanska, en stund efter kom Edils o sade till mig, de va f.n. Lars kan inte säga skunkan han får bara mekanik, och det lycktes han var lustigt, och många dylika intermissioner förekom nästan var dag, jag kan inte skriva om alla dessa upptåg, men roligt var det så det förlöpte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R **M. 9151:19.**

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ernst Thörn
 Härad: Luggede Adress: Hultabogatan 30
 Socken: Höganäs Berättat av: Ernst Thörn
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och när jag nu på gamla dagar tänker på dessa
 skönliga episoder lever jag på nytt in i den goda
 tid, som man då genomlevde. allting var gjort på
 en liten arbetsförtjänst men man var nöjd med
 det lilla. Det tillverkades även rår, och det var för
 lektioner i gården. att utföra spilverket, samt
 brunnar och vad av ballar. svinnbrag, jag var sy-
 sellat ett års tid vid detta arbete, men då var
 tiderna förändrade, och det fanns ingen tids till-
 ägs för humar, utan det var att ligga i att ar-
 beta, nästan till överanstängning. Men under
 min sysselsättning på Trärfabrikten några år tidigare
 brukade vi ibland när tillfälle gavs, att ha ett en-
 ligen sällskap, med lura de potatis i arken samt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 9151:20.

Landskap: Skåne län

Upptecknat av: Ernst Holm

Härad: Lugguval

Adress: Hultabagatan 20

Socken: Höganäs

Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1943

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lurad sin jämta ett kvarter B., det kunde bli
hända ibland att Eng: kom för att se hur det var
ställt i fabriken, han blev då bjöden att sitta på
vår anordning, så tog han en godbit att smaka på
och med ett smil på läppen tackade han och gick
och under hans tid var förhållandet mellan arbetar-
na, som en stor familj, där han betraktades som
en god ledare, alla arbetare som innehade a-card
fick efter ett visst arbete som utfärd, och som inte
var beräknade att smaka, gå hem när det var
utfärd, vid 3-1/2 tiden på dagen, på den tiden var
det en stor glädje att arbeta vid Höganäs, det
var en gyllene tid. Och varit är stället Bolaget
om utfärd för samtliga arbetare för en källing

Skriv endast på denna sida!

M. 9151:21.

ACC. N:R

Landskap: Skålmåhner

Upptecknat av: Ernst Hørm

Härad: Luggede

Adress: Høllstakagatan 20

Socken: Høganær

Berättat av: Ernst Hørm

Uppteckningsår: 1943

Född år 1870 i Høganær

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

peng, och då var det liv o lust, när samtliga arbetare
med sina Hustrur, och alla bolagets fänsternär
med Direktör Ständenfelt i spetsen, var ute på
dessa utfärder, med Høganær musikkar i deken
och under musik underhållning, var det liv o lust
och glädjen var stor vid dessa tillfällen, isynnerhet
när platsen förledes till skog, mark i den fria
naturen, som till exempel Røstanga Wæm Hørm
Røstada, m. fl. platser, men färdena ställdes även
till Danmark, Hølsingør, o Høbenhavn flera
gänger, en gång jag minns det var år 1888 var det
ett tillfälle där, och på natten när vi skulle hem
var det ett svårt väder med half storm o den bit
som skulle föra oss över hette Vølbøl, så

Skriv endast på denna sida!

22.

ACC. N:R

M. 9151:22.

Landskap: Ekshamnäs Upptecknat av: Ernst Thalm
 Härad: Luggede Adress: Hullabogatan 20
 Socken: Höganäs Berättat av: Ernst Thalm
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hvarligt som vi haft på ditresan, så lust blev det när vi skulle hem, jag kommer ihåg som det varit idag, när vi lämnade Skövde, när en Dansk ropade, "det blåser full skarm på havet", och det gjorde det verkligen, jag minns flera sådana färder däröver en gång på dessa färder, var lats med från Hög: hans namn var Grothén, han lade båten upp så vågarna slog över dunsamma, han lycktes vi skulle känna lite på det våta elementet, men dagen efter fick han själv erfara den starka kraft som han under natten så lättvindligt hanterade med, alltså 12 timmer efter fann han själv sin grän i det det var även utländ. kill. ekshamnäs och ekshamnäs episoder, kan jag inte låta bli att nämna

Skriv endast på denna sida!

23.

ACC. N:R

M. 9151:23.

Landskap: SkåneUpptecknat av: Evert ThörnHärad: LuggudeAdress: Kultskogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Evert ThörnUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som min stor onkelat för mig, det var en av
 arbetarna som bodde han var fisker, och när
 han blev tillfrågad var föreningen var ifrån, svara-
 de han ifrån Sverige, och en annan av dem som
 var glad för sprit skulle ner i en källare att få
 lite påspädning i form av öl, men det har sig
 inte bättre än föll ned för knappen, och när
 han blev tillfrågad, om det var många sådana
 svarade han Cirka 400, så nog hade man må-
 ga sådana episoder att tala om, men jag får
 fortsätta att tala om hur den senare tiden
 har tilldragit sig. Men innan jag fortsätter
 vill jag även ~~tälja~~ nämna något om händelser
 som tilldragit sig av särskild betydelse för

Skriv endast på denna sida!

24/
M. 9151:24

ACC. N:R

Landskap: Skålmåhus Upptecknat av: Eust Holm
Härad: Luggude Adress: Kultabogatan 20
Socken: Höganäs Berättat av: Eust Holm
Uppteckningsår: 1943 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hög: år 1898. Allt i var det statet på den gamla po-
stiska styrelserformen, man kunde redan spåa det an-
komst, arbetarna började då att ansluta sig till den demo-
kratiska rörelsen, och därmed ändrades under mildare för-
mer förhållandet till ledningen, och den. Kapot: Sordenfält
lyckades med sin syn föringa verkningarna, av den
bokst som inlämnade nämnda år, samt bevarade sin pre-
stis, och lyckades bevara det goda förhållande till ar-
betarna under sin styrelse. Jag minns väl när han
kom till Höganäs som styresman, det var år 1889- och
25 år senare 1904 då han firade sitt 25 års Jubileum
det var en vacker Februari-dag, och många Deputationer
från de andra verken hade infenit sig, för att framlämna
sina lyckönskningar, och Hög: arbetare hade mangrant

Skriv endast på denna sida!

35.

ACC. N:R

M. 9151:25

Landskap: Skåne län

Upptecknat av: Ernst Holm

Härad: Lunds län

Adress: Munkbrogatan 20

Socken: Höganäs

Berättat av: Ernst Holm

Uppteckningsår: 1943

Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

infunnit sig, för att till honom framföra sitt tack för
gott samarbete under de gångna åren. Kl. 10. f. m. upptät
de musikbåren framför Dericht i bestaden, anförd av sin
ledare. Fång: sk. Pärsson, en Psalm berättas o när tonerna
färdlingat, kom Dericht ut för att häls på de församla-
de, var med de utbjudade ett leve - åffäkt av smaken
de fanfaren, han ställde sig direkt till musik-
båren, vilka han först hälsade, vilket var beaktat både
sig mycket glad över, och sade till mig, där var Holm.
Att han välkomnade oss i främsta rummet, och när alla de
närvarande deputationerna uppmärksam, var det musik-
bårens tur att framföra sin lyckönskan, till sin
stare beskyddare, och i några väl valda ord av under-
tecknad, överlämnades en pokal av silver som tack

Skriv endast på denna sida!

26,

ACC. N:R M. 9151:26.

Landskap: Skålmåhner Upptecknat av: Ernst Holm.
 Härad: Luggude Adress: Hullabegatan 30
 Socken: Höganäs Berättat av: Ernst Holm.
 Uppteckningsår: 1948 Född år 1870 i Höganäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för alla de gångna åren, och det stora tillmötesgående o
 omsänke hade alltid bevisat oss, jag slutade mitt an-
 förande, att han ännu under många fick behålla hälsa
 o krafter till att leda - och styra vårt kära Höganäs.
 "Och att Gud måtte förhjälpa honom till det." och det
 verkade starkt på honom, och när han tog mig i han-
 den till fark kom en glädjetår i ögonvrån, detta vill
 jag bevara i mitt minne, Kl. 12 var lunch anordnad
 på Hotellet för de delegationer som uppväckt samt
 för en del äldre arbetare vilka varo inbjudna, vid detta
 tillfälle talade han till ring-gäster från de olika verken
 Huv. Hög: Bolaget tagit dem under sina vingars-
 och hämnen skulle all konkurrens undvikas, och att för-
 hållandena, skulle i framtiden bli ett stort företag

Skriv endast på denna sida!

27.

ACC. N:R

M. 9151:27.

Landskap: WahmölhusUpptecknat av: Eust. HolmHärad: LugguadAdress: Hultabogatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Eust. HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

får att lycka o vädgång skulle befrämjas vid de olika
verken, vid sådana tillfällen inträffar alltid någon
lustighet, en av de gammels art. J. Blom han åt o drack
av hjärtans lust och låt sig väl smaka, samt prata o gesti-
kulerade, så skulle det skolas och det med campagne,
och då tyckte Blom det var go lemonad. Kapst hade
och det sade han till honom, men då fick Kapst:
Hardenfett en glimt i ögat, samt varnade honom
att inte ta för mycket av lemonaderna, det kunde då
hända att han inte mätte sig. På tal om Blom
är det många hertiga episoder, som inte får gå i glöm-
ska, jag har tidigare nämnt att jag varit glad för humor
och när tillfälle bjöds hållit mig framme, det var vid
fästestid, då som bruket var här att slå katten.

Skriv endast på denna sida!

28/

ACC. N:R

M. 9151:28.

Landskap: SkålmåhusUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LuggudeAdress: Kullabagatan 20Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunnan, vi var då 3. man som hade arbete där Blom var
en Karlsson - o Skatte samt jag, då lyckte Blom. av vi
skulle stå katten ur kunnan. fastlagt måndag, då fråga
jag om han ville ställa om det, ja det ska visst de, vi
lägger ihop var 25 öre, o så köper vi en 1/2 liter, o ena slår
katten ur kunnan vi Ola Lars, ja du får fråga Skatte o
Karlsson, ja de kunde inte svara för en de frågat sina
konior, har du hört Ernst nicka o - o vara, fråga
Käringen om 25 öre a f. f. n. när så dagen kom.
fråga vi om det var färdigt, men då blev inte Blom
med, för han hade inte fått några pengar a. Han.
en annan gång var det repuktion kunnan har honom
så hade Hans Perinns lärt att tjäna en kaff gäcke
på handverkarna, han hade då köpt 1/2 liter, men när

Skriv endast på denna sida!

29/

ACC. N:R M. 9151:29.Landskap: MalmöhusUpptecknat av: Eust HolmHärad: LuggårdeAdress: Hullabogatan 20Socken: HöganåsBerättat av: Eust HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganåsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hon då skulle baka den fram, plockade det ingenting på
flaskan. när hon då frågade, har du inte sett var bränn-
net lagit vägen, sade han de har katten tat, han sam-
lade även gamla krogiga spik, när man då frågade va
han skulle med den, sa han du e inte färdig för mej
a bygga ja har spik, vid ett annat tillfälle vid en
eldsolycka, det var ett mindre bestads hus som brann
och den som bebodde lägenheten kom ut springande
hela hans lösöre brann inome, då lyckts Polm att han
skulle blivit ut i efter, så va de ju räddats ja jag
får väl stula med histatin, eller har jag många
av den sorten, och alla mycket roliga, men jag får
väl störa något annat, ännu gingo i vardagens van-
liga rytm, med arbete, och åter arbete, i den vanliga

Skriv endast på denna sida!

36/

ACC. N:R

M. 9151:30.

Landskap: SkåneUpptecknat av: Ernst HolmHärad: LuggudeAdress: Hultabogatan 30Socken: HöganäsBerättat av: Ernst HolmUppteckningsår: 1943Född år 1870 i HöganäsLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Traditionen, men med åren kom även utveckling i
 Demokratisk anda, och arbetarna började att vilja ha
 ett ord med i laget, fast det gick för det mesta i styg-
 get 1909 var ett tecken på att Högs arbetare dess ar-
 betare hade då tagit steget ut för att ansluta sig
 i den Demokratiska rörelsen, utlösningen inträffar-
 de nämligen år den 4. augusti, och i tidig morgon-
 stund stannade maskiner i allt arbete, det var en
 orolig kamp — i det avseende, så länge det var vackra
 dagar var stämning hög — men efter som tiden gick
 började missnödet att vinna inslag, i önskan om
 förframbuden, fast att vi var dag underhöll med
 musik efter 2 månader fick vi meddelande att våra
 instrument skulle inslämmas, eller också börja arbeta

Skriv endast på denna sida!

31/1
Då kallade jag kamraterna hem till mig, och efter en
häftig diskussion fick jag dem med att föredraga gå i
arbetet, så fick jag och min bror, samt en kille av Kamrater-
lerna i uppdrag att anmäla kären, när vi kom in till Ing:
det var då en ny. & Lewin, som svar på vår ansökan att
återgå, fick vi de svaret, är ni nu trötta att gå på gatorna
klåsa, ja jag får se om ni kan få något, dagen efter sån-
bud på dem alla utom mig & min bror, som en Karlson-
men har gick ~~med~~ inte mer än 2 dagar efter, Karlson fick
inte häja förr än nyår, och jag gick 3 veckor, jag skulle
ha skaffat för jag var socialist, och den 14 Oktober skulle
jag stå på Rådshuset för att läsa de ja. 7 veckor, krets
jag allvarig försäkt på detta yrke, men nöden är en god
lärovärdare, och det gick bra mina fyllde 39 år, det var
inte roligt för mig att sitta där, isynnerhet när jag hade
två äldre kamrater, som var i yket men fick inte häja-
så, förhoppningsvis som det såg ut i häjan var slutet
lagiskt, men under dag kom denne Ing: upp på mitt arbete

får att se om jag klarade det, och kost min energi o fasta
villja gick ändå, fast där dröjdes många tankar, som jag
inte kan nedskrivna, efter en månads tid besökte ovan-
nämnde kamrater. Fråg: att efterhöra om de verkligen ink-
kunde återfå sitt arbete, som svar erhö: de, att de skulle
skämmas för att gå o strejka, när bolaget hade fört dem
under så många år, så svarade en av dem. Heltgren-
bolaget har väl fönt något lite på att - eller hade vi väl
inte fått varit där, och för de svaret blev det ytterligare en
månads oskicket, men jag beg och arbetade, och var gång
han kom svarade jag inte, till sist höllnade han på
besöken, och genom det att jag var mångtidig i arbete, kom
jag efter 2 års tid till panningss. i. k. stöpstär, men fast
Endå på bärldakiken i den tiden tillverkade vi Uman
samt finare keramik av alla slag, så väl till fasader
sprinklerummar m. m. ibland föll det mig in att fråga vari
min försellse- låg men fick aldrig svar - så tänkte jag
en dag skall väl komma när jag i några ord skall nå

33/ nå ditt innersta, och den dagen kom, när jag mot hans vilja öppnade hjärtats dörr, det kunde han inte döja, där det gick för honom, som det går så många här i livet vi kan ta fel. Så 1914 kom Världskriget och med det blev det fråga om än större utvidning i form av synrefasta. Käril för kemistklubben så var det till att böja på nytt ycke igen, och så fort gick det under de 4 år detta varade, jag talade en dag med Kap: Olavsenfelt, han var då ännu att kriget skulle medföra arbetslöshet, men det blev i alla fall att den, kalaset fjänke stora seminar under de åren, men efter detta kom krigslaget, vi fick då inte arbeta mer än varannan vecka för att inga afsked skulle föredragas, och det gick det med. Jag tror det var omkring 1917 Kap: Olavsenfelt tog afsked och en ny Derishti ankom K. G. Beikow och under arb till 1920 gick allt lugnt o fridfullt, men 1925 var också kritiskt, då utbröt strejk d. 2. Januari och varade i 3 månader utan att arbetarna kunna någont på den sorgliga tillställning, de föll långt tillbaka i tiden för kina.

hatiska, ulyck. känslor, såväl män som kvinnor fick en
formidlig mani att följa dem som inte var villiga att stryka
det påstådda vil inte att begära löneförhöjning i en tid när
priserna var i fallande, men det gjorde ingen nytta att säga
dem detta vid det tillfället, och på de grunder gick inte alla
med i strejken, en del av de äldre fortsatte sitt arbete, och
det var de som gjorde dem på bittra, men som sagt av ska-
dam bli man vit men inte rik, och efter 3 månader återgick
de i arbete utan ha vunnit något annat, än att bliva fattig-
gare både materiellt o andligt. Senare arbetade jag på sanitet-
fabriken, och den tiden hade bolaget även lagt sig på att fabri-
kera vaskar o plaser, men experimentet blev för dyrt, och efter
några år nedlades det, Dericht: Westerm blev utnämnd till
General Dericht i Domänstyrelsen, och med denna utnämning
kom ny Dericht: till Sköv: Ragnar Blomkvist han tillträd-
de platsen 1926. Så började åter en ny tid den s. k. ratione-
liseringen, de arbetsfamer som existerat var för gamla
det skulle ändras i nyare anda, och det blev många

35

ACC. N:R M. 9151:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

omvändningar, och sanitetfabriken nedslades - likaså, att hvar-
mit på Gårdfabriken upphörde - istället fanns det Bruk -
makeriet, där insattes maskiner för framning av tvål. -
så de drujor som fört frambringat dessa med handkraft,
framställde hvarfabrikat nu med maskiner, och de själva
fick bara utföra och sälja handtag på dem, och så höjdes
åter igen en ny period i mitt förhållande, jag blev en-
fär till och efter allt gäts som det skulle så väl inne som
ute vid ugn-rättning, samt reparationer av ugnarna,
och mycket annat av det arbete som skulle utföras -
mitt första arbete var uppslipning av maskar, som vi
levererat till Udduna, och där var jag en vecka för
detta arbete, när jag sen kom hem kom jag till skreda
och av den anledningen begärde jag min pension
vilken den nuvarande Gm. G. Tuschov lyckas jag
sej var värd. efter 54 års arbete i Kalagets Händst.
År 1938 erhöj jag Patriotiska sällskapets stora silvermedalj;
Jag önskade då att säga några ord om vårt kära Högland

36

ACC. N:R M. 9151:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men det blev mig i sin förmät. Nu har jag till Dericht Gammertson
gjort framställning om desamma, där gick ett Psykologiskt
Möjande till förmät, vilket jag sade honom. I sagan efter
när han sände bursk efter mig för att tacka mig för
de tankar som all mig blev sagda och känned.
slutar jag min lilla skildring av Högans för om.
Jag förbätters med en skildring från Gården, kom
händelse att tala med en av mina vänner Johan
Pärsson, och fick av honom se något som slog an
på mig, denna Pärsson är anställd på Bolagets rikskontor
och han visade mig vad han var ästadkommit i
maskinbyggnad. Jag kan ganska säga hela sin livstid
han var född 1855 och började som Håring i gården
var sysselsatt vid maskinerna vid Odenks pumpverk,
och med sitt stora intresse för mekanik har han på
sina lediga stunder framställt i minnabur hela detta
våldiga pumpverk, så det kan fungera och arbeta. — det
är mycket storslaget, han var fullkomligt ett geni.

37

ACC. N:R M. 9151:37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och förutom detta fina arbete, hade han många andra ting som användes i gruvan från äldre tider, såsom uppfordringsbargar som användes för 95-100 år sedan, lampor av olika slag som användes i gruvan, det kunde jag inte låta bli att skriva, han hade även uppteckningar från äldre tider, vad det gällde gruvdriften, både hur mycket järn sågs av lera o. kol, och hur det var i äldre tider. Han dog d. 19/12 1939. ja, jag kände denne man mycket väl och hade de bästa intryck av honom, såsom en god människa. Hans namn var Johaness Persson.

(Eller här jag så godt sig göra låter skildrat om det av minna minnen, och hoppas att berättelsen inte blir för stor, är det något som inte passar så strykt det.)

Högskolningshuset
Knut Halm

Hultabogatan 30 Håganäs. d. 15/8 1943